

Lluís Busquets i Dalmau i el seu relat: «Més que Egan»

Ricard Torrents i Bertrana^a

^a UVic. Ha estat el primer rector de la Universitat de Vic i director de la Càtedra Jacint Verdaguer d'Estudis Literaris. Ha estat vicepresident de l'IEC i delegat de l'IEC a la SCP quan Lluís Busquets n'exercí la presidència.

Entre els episodis més rellevants de la història de l'Institut d'Estudis Catalans (IEC) pels quals he pogut transitar sobresurt el de la celebració del centenari de la seva fundació (1907-2007). Històricament rellevant com a expressió de la ciència i la recerca en una nació d'Europa que aspira a governar-se amb un estat propi. I personalment rellevant com a marc cronològic del meu pas per les juntes de la Societat Catalana de Pedagogia (SCP), filial de l'IEC, dels anys 2002 al 2011, durant els quals vaig tenir el goig de conèixer, tractar i fer amistat amb el seu president, Lluís Busquets i Dalmau, a qui dedico aquestes ratlles, en homenatge, després que la mort va irrompre en el seu relat el desembre del 2014.

Fou a proposta d'un pedagog insigne i estimat com Jordi Galí i Herrera i de la Junta que ell presidia que vaig entrar de vicepresident a la quarta Junta de la SCP, del 1994 al 1997. Fou amb els companys de Junta Otilia Defis, Francesc Pedró, Gemma Àlvarez, Albert Sangrà i Xavier Moral, i amb socis fundadors com Joan Triadú, un altre pedagog insigne encara actiu des de la llunyania, o de militància intel·ligent com Margarida Muset o Joaquim Arenas, que el 1994 vàrem promoure unes jornades sobre «Docència i societat a la Catalunya actual», amb les quals ens proposàvem d'impulsar i d'eixamplar la filial de Pedagogia de l'IEC. Hi vaig contribuir amb una conferència sobre «Els docents per a una escola catalana en transformació». Vaig continuar-hi en la cinquena Junta, del 1997 al 2001, quan, ja constituïda la Universitat de Vic el 1977, en vaig ser el primer rector, i quan dos anys després, el 1999, la Secció de Filosofia i Ciències Socials de l'Institut d'Estudis Catalans em va rebre com a membre numerari i hi vaig pronunciar el discurs de recepció sobre «El segle xx en la universitat catalana. L'actualitat del futur».

Fou llavors que vaig entrar en el relat de Lluís Busquets. I aquest preàmbul no és sinó el punt d'enllaç del nostre encontre a l'IEC. Ell era, és, un home de gran relat educador. Ell, que val com un dels impulsors entre nosaltres de la magnitud pedagògica de la narrativitat en les ciències de l'educació i de l'obra teòrica i programàtica de Kieran Egan, el narrativista i educador canadenc de la Universitat Fraser de Vancouver. Ell mateix, Lluís Busquets, educador de llarga trajectòria tant d'estudi com d'acció, de teoria i de praxi, protagonista d'un relat que bé mereix de ser entrat en la gran epopeia catalana de l'educació en el segle xx. Aquella epopeia mal coneguda al món que passa per l'Institut d'Estudis Catalans i que protagonitzen tota una plèiade de personatges heroics com Joan Triadú o Jordi Galí.

«Una vegada hi havia un educador que es deia Lluís Busquets i Dalmau.» Així comença, doncs, la meva part del relat de Lluís Busquets i Dalmau. Una vegada Lluís Busquets era elegit president de la Societat Catalana de Pedagogia, filial de l'Institut d'Estudis Catalans, el delegat de la qual era jo mateix. Era l'any 2002 i Busquets presidia un Junta conformada així: Joan Mallart i Navarra i Martí Teixidó i Planas com a vicepresidents,

Margarida Muset i Adel com a secretària, Natàlia Garriga i Rota com a tesorera, Carme Borbonès i Bresco (Tarragona), Sara Blasi i Gutiérrez, Immaculada Bordas i Alsina, Joan Josep Llansana i González, Joaquim Pèlach i Bussom (Girona), Maria Antònia Pujol i Maura i Conrad Vilanou i Torrano, com a vocals.

Per a mi, formar part d'aquella Junta per delegació de l'IEC fou una experiència enriquidora. Com que no procedia del món acadèmic de la pedagogia ni era funcionari de l'ensenyament oficial, desconeixia bona part de la vasta i complexa realitat de la xarxa educativa. Havia tingut, això sí, la gosadia de crear el 1997 amb l'equip de Vic una Escola Universitària de Mestres i l'editorial EUMO, especialitzada en pedagogia en els tres àmbits de mestres, d'infants i d'investigadors. El fet és que compartir amb els companys de Junta de la Societat Catalana de Pedagogia aquells anys de la primera dècada del segle XXI a l'ombra de pedagogs excepcionals fou un privilegi i una experiència excepcionals. El que és jo, fins ara no m'he adonat com eren moments decisius per al futur de Catalunya, el futur que ara és present.

Un moment àlgid d'aquella coincidència a la Societat Catalana de Pedagogia fou la coneixença de Lluís Busquets. La coneixença en profunditat, vull dir. Ja érem coneguts. Ell tenia un currículum d'home de càrrecs públics a l'ensenyament. El meu currículum tampoc no li era desconegut. Però l'altra coneixença, la que esdevé amistat, la vàrem trobar a l'IEC, a la Societat Filial de Pedagogia. Una amistat no gens vistosa, però fonda, d'acords o també de desacords en les coses essencials que ens calia compartir en la dinàmica de la institució.

Un d'aquests acords i desacords fou assistir al 3r Congrés Internacional que, organitzat i presidit justament per Kieran Egan i celebrat a la seva universitat de Vancouver, al Canadà, se celebrà al juliol del 2005. Aquella incursió acadèmica internacional fou una experiència de doble via. D'una banda, compartíem la curiositat de saber-ne més d'aquell educador, d'aquell teòric de l'educació, que coneixíem per la lectura de llibres. De l'altra, volíem introduir-lo en el món de l'educació al nostre país. Si l'ensenyament —la pedagogia— és una ciència i si l'IEC representa la instància més alta en la promoció de la ciència al nostre país, podíem contribuir-hi establint contacte amb Kieran Egan, una celebritat mundial, participant en el seu congrés internacional i convidant-lo a visitar Catalunya i l'IEC. El fet és que d'aquell congrés guardo el record d'una de les incursions acadèmiques al món universitari més profitoses que he fet en un país que deixava de ser remot. Gràcies a Lluís Busquets en dos sentits: pel que hi vaig aprendre, pel que institucionalment hi vàrem representar i pels intercanvis que se'n varen derivar. Profitosa, però, també pel que hi vaig compartir amb Lluís Busquets.

Com a testimoni documental proposo el text del report que, redactat bàsicament per Lluís Busquets i completat amb algunes aportacions meves, vàrem presentar a la Societat Catalana de Pedagogia i a l'IEC.¹